

- kommentar/debattredaktør Jon Magne Lund
- send ditt synspunkt på lederen til debatt@vl.no
- les egen nettleider på verdidebatt.no/simon

synspunkt

vårtland

– politisk fri og uavhengig kristen dagsavis –
Grunnlagt 1945

Sjefredaktør/administrerende direktør
HELGE SIMONNES

Solisten Moe

VI BEGYNNER å venne oss til at olje- og energiminister Ola Borten Moe ikke uten videre lar seg dirigere inn i regjeringkoret, men jevnlig fremstår som solisten. Selvsagt skaper det frustrasjon hos andre og mer lojale korister, ikke minst når solisten lar sin stemme overdøve deler av regjeringen på spesielt følsomme områder, eller når han slår an tonen i dur der flertallet kanskje ville valgt moll.

ETTER BORTEN Moes siste utspill måtte nok miljøvernminister Erik Solheim bite seg hardt i leppa for ikke å gjenta sin uttalelse fra tidligere i høst, da han sa at han begynte å bli litt lei av olje- og energiministerens mange soloutspill. Bakgrunnen var at Borten Moe hadde sagt at det var uaktuelt for regjeringen å fremskynde byggingen av renseanlegget på Mongstad. Solheim hadde gitt helt andre signaler ut fra sin vurdering av renseanleggets betydning – også som en forsikring om at regjeringen har ambisjoner for klimabevaring og rensing av utslipp.

DET NOEN nå frykter er at solisten ikke er så alene som miljøbevegelsen både innenfor og utenfor den rødgrønne regjeringen håper. Er Borten Moes mange utspill for prøveutslipp å regne fra selveste dirigenten – statsministeren? Ville han ellers våget å velsigne Statoils oljesandprosjekt i Canada og gå ut mot EUs drivstoffdirektiv? EU har stilt kvalitetskrav til drivstoff generelt og fraråder drivstoff basert på olje fra tjæresand spesielt.

VI TROR at Erik Solheim gjerne skulle sett at Jens Stoltenberg nå minnet Borten Moe på at Norge ikke har tatt et offisielt standpunkt til EU-direktivet. Til så har skjedd må også olje- og energiministeren greie å finne sin plass i koret. Statsministeren på sin side må være tydelig på at Borten Moe i denne saken ikke har presentert regjeringens syn. Norges holdning til dette EU-direktivet, som er et ledd i kampen for å redusere utslippene, kan ikke bli avgjort av en olje- og energiminister som gjentatte ganger har vist at kampen for å bevare miljøet står et godt stykke ned på hans prioriteringsliste.

MILJØBEVEGELSEN ER samstemt i sin kritikk av denne aktive støtten til energiutvinning som er så forurensende som oljesandprosjektet. Den avventer nå at dirigent Stoltenberg skal gi en tone som hele koret kan samle seg om – en tone som er mer i tråd med statsministerens ambisiøse månelandingsprosjekt enn med hyllesten til det svært forurensende prosjektet i Canada.

Etter Borten Moes siste utspill måtte nok miljøvernminister Erik Solheim bite seg hardt i leppa for ikke å gjenta sin uttalelse fra tidligere i høst

BESTEMØDRES ROLLE I FAMILIEN

Uten bestemødre stopper verden. Det får vi bekreftet i en fersk doktoravhandling fra Danmark.

Bestemor i bakhånd

I avhandlingen *Bestemorsnak*, intervjuer Anne Leonora Blaakilde bestemødre om deres plass i familien gjennom skiftende tider. «Bestemødre og oldemødre får sjelden plass i akademia», skriver hun innledningsvis, og redegjør for det hun kaller sitt eget underingspunkt: Hva sier egentlig kvinnene selv om sin innsats i familien? Kvinnene hun har intervjuet er alderen 40 til 90, noen fra en øy i distriktet, andre fra København. Avhandlingen forsvarte hun i august i år.

Menneskearbeid. En av hennes hovedkonklusjoner er at bestemødrenes innsats fortsatt spiller en viktig rolle i samfunnsbyggingen. Gruppebetegnelser som Eldrebølgen eller – på dansk - Eldrebomben (!) skjuler det faktum at besteforeldre og oldeforeldre utgjør en ressurs, skriver hun. Selv om familiestrukturen har endret seg gjennom det 20. århundre, er det stadig behov for det hun kaller familiearbeid, men gjerne vil omdøpe til menneskearbeid: uformell innsats for å bygge og bevare familiens liv og tradisjoner. «Det blir ikke mindre behov for menneskearbeid i samfunnet, selv om husmoren er avgått ved døden», skriver hun. Spørsmålet i framtida blir hvordan samfunnet vil verdsette og gi rom for den type arbeid, og hvordan det kan bli det hun kaller et felleskjønnet prosjekt.

Underkjent. Siden mange av kvinnene hun intervjuet var født tidlig på 1900-tallet, kunne hun

Elektroniske hjelpemidler kan aldri bli en forsvarlig eller fullgod erstatning for fysisk, kontakt eller menneskelig omsorg. Når pleietrengende får tilbud om pc-skjermer som skal minne dem om å spise og at de skal ta medisinen, kan det derfor aldri bli noen hvilepute for en sektor med knapphet på både ressurser og ansatte... Like fullt er «e-helse» med stadig flere teknologiske muligheter en måte for mange å mestre hverdagen og klare seg selv i stor grad... Det er hårfine balanseangler, men elektroniske hjelpemidler vil helt sikkert bre om seg.

KRINGSJÅ

Hamar Arbeiderblad

KOMMENTAR

Liv Riiser

følge endringene i familiestrukturen gjennom kvinnenes fortellinger. Det er verdt å merke seg at ingen av dem ønsker seg tilbake til tregenerasjonsfamilien, samtidig som Blaakilde påpeker at kvinnene fra den såkalte husmorgenerasjonen kom dårlig ut i det moderne velferdssamfunnet. De som i etterkrigstida ble husmødre på heltid, fikk ikke med seg pensjonspoeng og velferdsgoder på linje med utarbeidende. I tillegg ble deres rolle som tradisjonsbærere underkjent, kunnskapene de hadde ervervet seg om barneoppdragelse og husstell ble betraktet som avleggs.

Sosiale ingeniører. Her rører hun ved en utvikling som også dagens bestemødre – vi som tilhører etterkrigsgenerasjonen – er berørt av. Selv om vi har født, stelt og oppdratt dagens foreldregenerasjon, er det helsesøstrene som blir kontaktet når noe står på. Bestemødres kunnskaper er ikke etterspurt, eller blir betraktet som utidig innblanding. Er du blant dem som har kjent deg

snurt over at det er sånn, så trøst deg med at du er i godt selskap. Og at det er en konsekvens av bevisst innsats fra det Blaakilde kaller sosiale ingeniører i generasjonen før oss.

Da kom leger og pedagoger på banen med råd om «vitenskapeilig» barnestell. Ro, renslighet og regelmessighet ble tidens mantra. Babyer skulle ligge i stille og luftige rom, og ikke tas opp utenom stelletiden hver fjerde time. Ellers skulle de holde munn – som de kanskje gjorde? I alle fall husker jeg hvordan mine småsøsken ble lagt på et soverom mellom stellene, og med egne erfaringer i frisk erindring og dagens babyer innen rekkevidde, er det fortsatt en gåte for meg hvordan det kunne gå til.

Guruer. Mens Danmark hadde sine spedbarnguruer, og Sverige hadde ekteparet Myrdal som modernitetens forkjempere, var

«Vår rolle er å hjelpe når det trengs, og ellers være tilbakeholdne med råd og dåd»

det Åse Gruda Skard som holdt i tømmene her hjemme. Og amerikanske dr. Spock, naturligvis, hans ånd svedde over vannene. Likevel var det først i generasjonen etter – altså i min tid – at barnestell og barneoppdragelse for alvor ble betraktet som et fag. Selv om moren min til en viss

Säg Nato och Finlands folk baxnar. Sedan hjälper det inte att skriva in i regeringsprogrammet att Finland inte kommer att ansöka om att bli medlem i Atlantalliansen, eller att hänvisa till minst tre utredningar om vad ett dylikt medlemskap kunde innebära. Vi lever i ett land där en saklig och pragmatisk diskussion om Nato är omöjlig. Så många skräckbilder har djupa rötter i den finländska folksjålen att den som försöker sig på en diskussion, stämplas lätt som «pro Nato».

Hufvudstadsbladet, Helsingfors

KRINGSJÅ

HBL

Svaret på den åndelige lengsel og fortvilelse over livløs teologi, er sjelesorgens kirke. Gerne også med en tydelig diakonal profil. Sjelesorg må prege alle sider ved kirkelivet - også forkynnelse og gudstjenesteliv. Den hjelper oss til å forstå at det kristne budskapet gjelder oss. Samtidig har sjelesorg mange perspektiver, og den appellerer til ulike mennesker.

Tor Johan S. Grevbo, professor ved Høgskolen Diakonova, til Agenda 3:16

KIRKEBAKKEN

AGENDA
3:16

Lavkarbo-
bølgen har alle
trekkene til en
religiøs be-
vegelse.

Erling Dokk Holm,
spaltist,
i Dagbladet

Heilt til det siste

Menneskeleg tala var det lite å hente hjå den gamle. Som prest har eg vore hjå mange demente, men ho som eg no gjekk inn til, hadde ikkje lenger oversikt over nokon ting. Intelletet var bygt ned gjennom mange år.

Men ofte når eg tala enkelt om Jesus med henne, vakna det liksom ein eld, langt der inne bak blikket ein stad. Vi hadde kontakt, ikkje på eit intellektuelt plan, men på eit djupare, åndeleg plan.

Denne dagen var kontakten der. Eg såg henne inn i augo og byrja på ei setning: «Den som har Jesus ...» sa eg, «... den har ALT» sa den gamle med sterk stemme og stødig blick. Handa hennar greip fast kring mi. Stunda var heilag; eg kjem aldri til å gløyme det.

For Den heilage ande blir ikkje dement. Sjølv når intelletet er plukka ned, bit for bit, er Guds ande framleis til stades djupt der inne. Den som har levd med Gud gjennom eit langt liv, skal ikkje bli forlaten på den siste, forvirrande biten av livsvegen. Anden held trua levande, sjølv bak det mest forvirra ytre.

Apostelen bak Hebrear-brevet skriv om denne vegen vi går gjennom livet. Han kallar livsvegen for «frelsesvegen», for det er

ETTERTANKE

Hans J. Sagrusten

REKTOR

Dagens tekst:
Hebr 6,9-12

frelsa som ventar for dei som trur på Jesus. Og han formanar oss til å bli verande i trua på han: «Vi ønskjer berre at kvar og ein av dykk heilt til det siste må visa den same iveren etter å vera fullt overtydde i vona» (Hebr 6,11).

Vi vil halde fast på trua heilt til det siste. Og når vi ikkje lenger greier å halde nokon ting fast, vil Gud halde fast i oss, for Gud er trufast. Anden sviktar oss ikkje.

Hans J. Sagrusten er rektor ved Kvitsund Gymnas

grad var lydige mot firetimerskravet, fnyste hun av Gruda Skards råd om oppdragelse. Mens jeg, da jeg selv fikk barn, både fulgte rådene fra min tids fagfolk, og unnlot å spørre mor, svigermor eller bestemødre til råds. Erfaringene stemmer med funnene i Blaakildes intervjuer, de eldste kvinnene stolte mer på seg selv enn fagfolkene. Men erfaringene deres var uinteressante når de selv ble bestemødre.

Assistenter. Bestemødre i min generasjon har likevel en fordel,

skriver hun. Vi deler en idé om respekt for individet og den enkeltes rett til å velge med generasjonen etter oss, og kan i større grad samtale på like fot – selv om vi fortsatt er mer ettertraktet som assistenter enn rådgivere. Vår rolle er å hjelpe når det trengs, og ellers være tilbakeholdne med råd og dåd. Og det er behov for bestemorinnstas om familielivet skal fungere. Nå som før er kjernefamilien for liten, det trengs en bestemor i bakhånd. Det behøver vi ingen doktoravhandling for å få bekreftet, men det er godt å

se svart på hvitt. Og kanskje har Anne Leonora Blaakilde rett når hun sier at vi burde kalle innsatsen for «menneskearbeid», som også mennene deltar i.

Det gjør de faktisk allerede, dagens bestefedre er ikke som før. Så jeg holder en knapp på betegnelsen «familiearbeid», eller rett og slett: husmorarbeid. Som det er, uansett hvem som gjør det.

Liv Riiser
journalist
liv.riiser@vl.no

Illustrasjon: Marvin Halleraker

LA OSS BE FOR

- At kristenarven må bli ført videre
- Jordas miljø
- Åpne Dører

Daglig bibelvers på SMS: Send **BIBEL** til 1933
Tjenesten er levert av boomerang media og koster kr. 1,50 per mottatt melding.